

Republika Hrvatska
Sisačko – moslavačka županija
Osnovna škola Ivan Goran Kovačić Gora

**GODIŠNJI PLAN I PROGRAM GRAĐANSKOG
ODGOJA**

rujan, 2018.

Godišnji plan i program građanskog odgoja i obrazovanja dio je Školskog kurikulumu i školskog nastavnog plana i programa. Školski kurikulum OŠ Ivan Goran Kovačić Gora izrađen je u skladu sa Zakonom o odgoju i obrazovanju (čl. 26. i 28.) te Nacionalnim okvirnim kurikulumom.

CILJ GRAĐANSKOG ODGOJA

Cilj građanskog odgoja je pridonijeti osposobljenosti učenika za aktivno i učinkovito obavljanje građanske uloge te jedna od temeljnih postavki je da učenik nije samo dijete, već građanin sa svojim dužnostima, odgovornostima, pravima i obvezama. Današnja istraživanja ukazuju na to da mladi nemaju kritičan stav prema društveno – političkim događajima kako iz prošlosti tako i sadašnjosti. Veliku većinu njih odlikuje nezainteresiranost i neznanje prema politici te puko reproduciranje roditeljskih ideoloških i vrijednosnih stavova.

Građanski odgoj i obrazovanje bi trebao omogućiti mladima da postanu odgovorni i aktivni članovi društva, sposobni djelovati za opće dobro te donositi informirane i promišljene odluke. Građanski odgoj i obrazovanje podrazumijeva usvajanje vrijednosti, stavova i znanja, ali i vještina i sposobnosti kako ta znanja iskoristiti u svakodnevnim situacijama. Građanski odgoj i obrazovanje u sveobuhvatnom shvaćanju obuhvaća 6 dimenzija:

- ✚ **Ljudsko – pravna dimenzija** kroz koju se uči o pravima i odgovornostima te kako zaštititi svoja i tuđa prava.
- ✚ **Politička dimenzija** kroz koju se uči kako se u društvu donose odluke, zakoni i drugi propisi, tko se uključuje u taj proces i na koji način, što možemo učiniti da bismo sudjelovali u tim procesima te kako je ustrojena državna uprava, a kako lokalna i županijska samouprava.
- ✚ **Društvena dimenzija** kroz koju se razvijaju socijalne i komunikacijske vještine važne za ophođenje s drugim ljudima te vještine nenasilnog rješavanja sukoba.
- ✚ **Međukulturalna dimenzija** kroz koju se upoznaje vlastita kultura, prepoznaju doprinosi različitih kulturalnih utjecaja na zajednicu te upoznaju druge kulture i razvija međusobno poštovanje.
- ✚ **Gospodarska dimenzija** potiče na promišljanje o radu, upravljanje financijama i svemu onom vezanom uz ekonomiju i novac.
- ✚ **Ekološka dimenzija** nas usmjerava na važnost održivog razvoja i očuvanje prirodnih bogatstava.

NAMJENA GRAĐANSKOG ODGOJA

Provedbom plana i programa Građanskog odgoja trebalo bi osigurati da se učenici pripreme za oživotvorenje temeljnih ustavnih odredbi Republike Hrvatske, a to su:

- ✚ sloboda,
- ✚ jednakost,
- ✚ nacionalna ravnopravnost,
- ✚ ravnopravnost spolova,
- ✚ mirotvorstvo,
- ✚ socijalna pravda,
- ✚ poštivanje prava čovjeka,
- ✚ nepovredivost vlasništva,
- ✚ očuvanje prirode i čovjekova okoliša,
- ✚ vladavina prava,
- ✚ demokratski i višestranački sustav.

Preko programa građanskog odgoja učenici sustavno uče o tome što je vlast, koja je uloga vlasti, koja su prava i odgovornosti građanina u demokraciji, te na koji način i pod kojim uvjetima se mogu koristiti prava i odgovornosti. Takvim učenjem potrebno je osposobiti učenika za aktivnog i odgovornog građanina koji sudjeluje u razvoju demokratske građanske kulture svoje škole, mjesta, države, Europe i svijeta, odnosno za nositelja vlasti jer je ustavna demokracija takav model vlasti u kojem su građani politički subjekt.

Škola je dužna učenike poučiti da opstanak demokracije ovisi o znalačkom i aktivnom sudjelovanju građana u odlučivanju na svim razinama. Međutim, pored samog sudjelovanja potrebno je i usvojiti odgovarajuće znanje, vještine i stajališta za korištenje intelektualnih alata kojima se unaprjeđuju demokratske procedure kao što su procjena valjanosti načela, pravila i zakona te učinaka djelovanja vlasti, ali i vlastitog djelovanja.

Kako bi učenika potaknula na spremnost za aktivno i odgovorno sudjelovanje od razredne, preko lokalne i nacionalne, do europske i međunarodne zajednice, oni u školi trebaju:

- ✚ stjecati znanja o svojim pravima i odgovornostima,
- ✚ mogućnostima i načinima djelovanja u zajednici,

- ✚ načelima djelovanja demokratske vlasti i načelima pravne države,
- ✚ mehanizmima zaštite ljudskih prava,
- ✚ razvijati vještine uočavanje problema u zajednici i njihova miroljubiva rješavanja,
- ✚ u suradnji s drugima jačati motivaciju za primjenom stečenog znanja i vještina u svakodnevnom životu.

PROVEDBA GRAĐANSKOG ODGOJA

Građanski odgoj i obrazovanje uvodi se na način obvezne međupredmetne provedbe kako bi se u odgoju i obrazovanju pridonijelo punom razvoju građanske kompetencije učenika. Pri tome se polazi od činjenice da su svi predmeti izravno povezani općim pravom na odgoj i obrazovanje ili nekim posebnim pravom koje se jamči svakom djetetu. U svakome predmetu se traži razvoj određenih vještina i vrijednosti koje više ili manje pridonose ostvarivanju Građanskog odgoja i obrazovanja.

METODERADA

Primjerene metode za ostvarivanje ishoda Građanskog odgoja i obrazovanja su one koje polaze od iskustva učenika te ih potiču na sudjelovanje u zajedničkim aktivnostima i suradnju u traženju i donošenju zajedničkih odluka. Isto tako važno je i kritičko propitivanje učinaka tih odluka u odnosu na svakog od njih i zajednicu kojoj pripadaju. Takav rad ne isključuje individualne metode učenja (primjerice individualno čitanje, analiza teksta, analiza slikovnog materijala ili pisanje eseja), no bitno je da se one koriste kao polazište za provođenje zajedničkih aktivnosti.

Nastava Građanskog odgoja i obrazovanja mora biti usmjerena na učenike kao članove razredne i školske zajednice. U skladu s tim, preporučuju se metode:

- ✚ zajedničkog istraživanja nekog problema,
- ✚ traženja rješenja,
- ✚ pripreme izvještaja i prezentiranja,
- ✚ simuliranja i igranja odgovarajućih uloga (primjerice, rada pojedinih ogranaka vlasti i načina na koje oni donose odluke),

- ✚ rasprave i debate u sklopu kojih se vježba asertivnost, aktivno slušanje, argumentiranje, pregovaranje i zagovaranje, izvođenje zaključaka, dolazak do konsenzusa itd.

OBLICI RADA

Ovisno o nastavnoj temi, učenici rade u paru, manjoj ili većoj grupi ili plenarno. Isto tako, osim u učionici, oni uče i na izvanučioničkoj nastavi i izvannastavnim aktivnostima te koriste različite medije i kontekste kao izvore učenja a osobito lokalnu zajednicu. Izlazak u zajednicu prijeko je potreban kako bi stečeno znanje i vještine o aktivnom građanstvu provjerili u stvarnom kontekstu.

Provođenjem istraživačkih projekata najbolji je put do učenika kao aktivnog i odgovornog građanina. Učenici u sklopu provedbe projekta mogu identificirati neki društveni problem, tražiti podatke kako bi problem što bolje upoznali te kroz analizu prikupljenih podataka predložiti određena rješenja, koja zatim (ukoliko imaju mogućnosti) mogu i provjeriti u praksi.

Plan sati integriranja Građanskog odgoja i obrazovanja u postojeće predmete i izvanučioničke aktivnosti od I. do VIII. razredu osnovne škole:

OBVEZNA PROVEDBA	GODIŠNJI BROJ SATI	
	1. – 4. razreda	5. – 8. razreda
Međupredmetno	15	20
Sat razrednika	10	5
Izvanučioničke aktivnosti	10	10
UKUPNO	35	35

PRAĆENJE I VREDNOVANJE

Učitelji koji Građanski odgoj i obrazovanje ostvaruju međupredmetno unose izvedbene pripreme usmjerene na razvoj ishoda GOO i materijale u određenu Razrednu mapu za Građanski odgoj i obrazovanje.

Učenik upisuje u Učeničku mapu osobnog razvoja u Građanskom odgoju i obrazovanju u kojim je projektima i aktivnostima sudjelovao, što je u toku godine izradio tijekom nastave GOO-a, osobna zapažanja, bilješke, osvrt na naučeno, nove ideje i rješenja da kojih je došao, koje su mu vrijednosti važne i na koje je poteškoće nailazio.

PRVI CIKLUS (1. - 4. RAZRED OSNOVNE ŠKOLE)

Učenici na kraju prvog ciklusa pokazuju da razumiju i da su prihvatili koncept aktivnoga i odgovornoga, odnosno demokratskog građanstva kad u raspravama zastupaju demokratske vrijednosti; kad u odnosima s drugim učenicima ustrajavaju na dostojanstvu osobe, ravnopravnosti, pravdi i nenasilju; kad svoje stavove i izbore iznose otvoreno i potkrepljuju ih racionalnim dokazima; kad kod sebe i kod drugih prepoznaju i uvažavaju sposobnosti i talente te međusobno potiču njihov razvoj; kad prepoznaju i razvijaju vrijednosti svoje kulture pri čemu su otvoreni i spremni na suradnju s predstavnicima drugih kultura u razredu, školi i lokalnoj zajednici; kad razumiju prepreke s kojima se susreću njihovi vršnjaci s posebnim potrebama, kao i oni koji dolaze iz obitelji slabijeg imovinskog stanja, kad su solidarni s takvim učenicima i predani uklanjanju prepreka njihovu životu i učenju; kad pokazuju interes i osobno se angažiraju u rješavanju problema razredne, školske i lokalne zajednice polazeći od demokratskih načela i kad su posvećeni izgradnji razreda i škole kao demokratske zajednice učenja. U prvom ciklusu postavljaju se temelji za cjeloživotno učenje aktivnog i odgovornog građanstva, zbog čega je važno taj proces započeti osvještavanjem, imenovanjem i analizom prava i odgovornosti učenika kao pripadnika razredne, školske i lokalne zajednice uređene na demokratskim načelima. Time se jača učenička samosvijest i neovisnost, ali i odgovornost za dobrobit drugih, te školske i lokalne zajednice u cjelini. Pri tome je važno sve teme i aktivnosti povezati sa svakidašnjim iskustvom učenika u razredu, školi i lokalnoj zajednici te otvoriti prostor za rasprave o dobrim i lošim stranama tih iskustava, kao i za mijenjanje okolnosti kojima se perpetuiraju loša iskustva, s naglaskom na odnose među učenicima, između učenika i učitelja te između škole, obitelji i lokalne zajednice.

CILJEVI: Poticati razvoj građanskih znanja, vještina i stavova kod učenika kao građanina razreda, škole i lokalne zajednice sukladno spiralno-razvojno koncipiranom kurikulumu: kod učenika učvrstiti svijest o sebi kao demokratskim građanima temeljem poznavanja svojih prava i odgovornosti u razredu, školi i lokalnoj zajednici u skladu s utvrđenim pravilima, propisima i zakonima koji jednako važe za sve; osigurati razumijevanje vrijednosti i načela na kojima se uspostavlja i razvija razred, škola i lokalna zajednica kao demokratske zajednice; osposobiti učenike za vođenje, timski rad i suradnju prema demokratskim

načelima; razviti društvene komunikacijske vještine te vještine opažanja i suzbijanja ponašanja koje šteti dobrobiti pojedinca i zajednice; razvijati samosvijest i samopouzdanje uz poštovanje drugih i drugačijih kao polazište aktivnog i odgovornog građanstva; poticati razvoj etičkih stavova i ponašanja, osobito usvajanje vrijednosti neovisnosti, pravednosti, solidarnosti, mirotvorstva, nepotkupljivosti, poštovanja svojega i tuđeg rada te osobne angažiranosti za dobrobit drugih.

VRIJEME: 35 sati godišnje.

PROVEDBA: međupredmetno; korištenjem postojećih predmetnih tema. izvan-nastavno; projekti škole i društvene zajednice u sklopu školskog kurikulumu, uz mogućnost odabira modularnog pristupa.

Građanska znanja, vještine i stavovi razvijaju se na način da se učenici dovode u situacije u kojima opisuju, analiziraju, tumače, prosuđuju i rješavaju moralne i druge dvojbe oslanjajući se na demokratska načela te se osvjedočuju o ispravnosti i učinkovitosti svojih odluka kroz vlastito činjenje, kako bi postupno učvrstili osobni građanski identitet. Uloga nastavnika je majeutička (majeutička metoda učenja podrazumijeva da je konkretno znanje tek polazna točka za daljnje izvođenje ili stvaranje istine kod sugovornika ili učenika) koristeći mogućnosti interaktivnog, participativnog, suradničkog i istraživačkog učenja vodeći učenike kroz proces upoznavanja, propitivanja i donošenja zaključaka o određenoj temi ili problemu u području građanskog odgoja i obrazovanja. Razredni učitelj ugrađuje teme građanskog odgoja i obrazovanja u svoj program rada i obrađuje ih u suradnji s odgovarajućim djelatnicima škole i lokalne zajednice. Pri tome je važno u nastavnim i izvannastavnim aktivnostima, uključujući školske projekte, koristiti aktivne metode učenja i poučavanja, koje potiču interes, istraživanje i društveni angažman učenika. Prikladne aktivnosti za razvijanje građanske kompetencije mogu biti: izbori za vijeće učenika i izbor predsjednika razreda; donošenje razrednih i školskih pravila ponašanja te određivanje sankcija za njihovo kršenje; aktivnosti 'Što mogu a što ne smijem činiti u školi' ili 'Moja škola kao demokratska zajednica učenja'; rasprave o pojedinačnim i zajedničkim problemima u razredu i školi te načinima njihova rješavanja; volontiranje i humanitarni rad u školi i lokalnoj zajednici; kreativne radionice za potporu bolesnim vršnjacima te nemoćnim i starijim građanima; organizacija i provođenje akcija kojima se obilježavaju posebni dani ili akcije (npr. akcija 'Dijete s posebnim potrebama je moj prijatelj', Dan volontera, Dan grada, Spomen akcija 'I u mom gradu Vukovar svijetli', Dan sjećanja na žrtve Holokausta itd.); istraživački projekti kojima se uči o kulturnoj raznolikosti škole i lokalne zajednice (simboli, običaji, jezik, glazba, predmeti, jela i dr.); odgovarajuća terenska nastava u muzejima ili povijesno značajnim lokalitetima; posjete tijelima lokalne uprave i samouprave, praćenje rada gradske skupštine; razgovori s gradonačelnikom i sl.; sudjelovanje u radu lokalnih organizacija civilnog društva i sl.

PLAN RADA GRAĐANSKOG ODGOJAI OBRAZOVANJA za prvi ciklus od 1.- 4. razreda OŠ

1. RAZRED

DIMENZIJA	LJUDSKO-PRAVNA	POLITIČKA	DRUŠTVENA	MEUKULTURALNA	GOSPODARSKA	EKOLOŠKA
TEMARADA	Postao sam učenik	Život u razredu i školi	Ja u prometu	Mjesto u kojem živim	Zanimanja s kojima se svakodnevno susrećemo	Selo
MEUPREDMETNO	EJ – 1 sat PID – 1 sat	HJ – 1 sat	EJ – 2 sata MAT – 1 sat TZK – 1 sat VJ – 3 sata	LK – 1 sat GK – 1 sat EJ – 1 sat VJ – 1 sat		HJ – 1 sat
SAT RAZREDNIKA	SR – 4 sata	SR – 2 sata	SR – 2 sata	SR – 2 sata		
IZVANUČIONČNO	5 sati			2 sata	1 sat	2 sata

2. RAZRED

DIMENZIJA	LJUDSKO-PRAVNA	POLITIČKA	DRUŠTVENA	MEUKULTURALNA	GOSPODARSKA	EKOLOŠKA
TEMARADA	Ja, građanin razreda i škole	Demokracija u razredu	Ponašanje prema drugima	Znamenitosti grada	Zračna luka	Prirodno bogatstvo
MEUPREDMETNO	EJ – 1 sat		HJ – 3 sata EJ – 2 sata VJ – 2 sata	HJ – 1 sat GK – 1 sat EJ – 2 sata PID – 3 sata	MAT – 1 sat	HJ – 1 sat LK – 1 sat VJ – 1 sat
SAT RAZREDNIKA	SR – 2 sata	SR – 1 sat	SR – 4 sata	SR – 3 sata		
IZVANUČIONČNO			3 sata	2 sata	2 sata	3 sata

3.RAZRED

DIMENZIJA	LJUDSKO – PRAVNA	POLITIČKA	DRUŠTVENA	MEUKULTURALNA	GOSPODARSKA	EKOLOŠKA
TEMARADA	Ravnopravnost za sve	Demokratsko upravljanje zajednicom	Komunikacijske vještine te solidarnost u zajednici	Po čemu smo drugačiji od drugih?	Utjecaj medija i reklama na svakodnevni život	Čuvajmo vodu
MEUPREDMETNO	EJ – 1 sat TZK – 1 sat VJ – 1 sat		HJ – 2 sata LK – 1 sat EJ – 1 sat MAT – 2 sata TZK – 1 sat	HJ – 1 sat GK – 1 sat VJ – 1 sat	PID – 2 sata	
SATRAZREDNIKA	SR – 3 sata	SR – 1 sat	SR – 2 sata	SR – 2 sata	SR – 1 sat	SR – 1 sat
IZVANUČIONČNO		1 sat	3 sata	3 sata	1 sat	2 sata

4.RAZRED

DIMENZIJA	LJUDSKO – PRAVNA	POLITIČKA	DRUŠTVENA	MEUKULTURALNA	GOSPODARSKA	EKOLOŠKA
TEMARADA	Moja prava i moje odgovornosti	Mi čuvamo pravila – pravila čuvaju nas	Zajedno smo jači	Moj zavičaj	Od prirode do proizvodnje	Čuvajmo prirodu jer tako čuvamo sebe
MEUPREDMETNO	EJ – 1 sat	PID – 1 sat	HJ – 2 sata EJ – 1 sat MAT – 1 sat PID – 1 sat VJ – 1 sat	HJ – 1 sat GK – 1 sat TZK – 1 sat NJJ – 1 sat	LK – 1 sat PID – 1 sat	VJ – 1 sat
SATRAZREDNIKA	SR – 7 sati		SR – 2 sata			SR – 1 sat
IZVANUČIONČNO			6 sati	2 sata	1 sat	1 sat

DRUGI I TREĆI CIKLUS (5. – 8. RAZRED OSNOVNE ŠKOLE)

Tijekom drugog i trećeg ciklusa znanja, vještine i vrijednosti građanskog odgoja i obrazovanja koji su do sada bili ograničeni na razred, školu i lokalnu zajednicu, sada se proširuju na nacionalnu zajednicu. Učenje se usmjerava na razvoj kompetencija učenika kao građana Republike Hrvatske. I u ova je dva ciklusa znanje i razumijevanje potrebno povezati s vještinama, vrijednostima i stavovima te s individualnim i grupnim kapacitetima i odgovornostima za rješavanje stvarnih društvenih problema.

CILJEVI: Oslanjajući se na postignuća prethodnog ciklusa, nastaviti sustavno poticati razvoj znanja, vještina te usvajanje vrijednosti i stavova koje su učenicima prijeko potrebni za učinkovito ostvarivanje uloge građanina Republike Hrvatske sukladno spiralno-razvojno koncipiranom kurikulumu: kod učenika/ca učvrstiti svijest o sebi kao demokratskim građanima Republike Hrvatske temeljem poznavanja svojih prava i odgovornosti koje proizlaze iz Ustava i zakona; omogućiti stjecanje znanja o vrijednostima i načelima na kojima se Republika Hrvatska razvija kao demokratska zajednica ravnopravnih građana; osigurati razumijevanje uloge, institucija i načina na koje vlast upravlja demokratskim procesima, razlika između demokratskog i nedemokratskog djelovanja vlasti te uloge građana u demokratskom razvoju Hrvatske; osposobiti učenike za neovisno, aktivno i odgovorno sudjelovanje u demokratskom odlučivanju; razviti društvene komunikacijske i suradničke vještine, kritičku političku i građansku pismenosti, svijest o važnosti angažiranosti pojedinca za osobnu i zajedničku dobrobit te vještine uočavanja i rješavanja aktualnih društvenih problema na različitim razinama; njegovati osjećaj domovinske pripadnosti, pripadnosti svom nacionalnom identitetu te otvorenost i poštovanje identiteta drugih; osposobiti učenike da razumiju, zagovaraju i u odnosima s drugima primjenjuju načela ljudskog dostojanstva, otvorenosti, ravnopravnosti, pravednosti, vladavine prava, nenasilja i solidarnosti te odgovornog gospodarenja prirodnim i društvenim resursima.

PODRUČJA OSTVARIVANJA: hrvatski jezik, strani jezik, matematika, priroda, povijest, geografija, vjeronauk, likovna kultura, glazbena kultura, tjelesna i zdravstvena kultura, sat razrednog odjela, izvannastavne aktivnosti, istraživački projekti i humanitarne akcije škole u suradnji s lokalnom zajednicom, osobito organizacijama civilnog društva te, ovisno o mogućnostima škole, građanski odgoj i obrazovanje kao izborni predmet u 7. i 8. razredu.

VRIJEME: 35 sati godišnje s mogućnošću izbornog predmeta u 7. i 8. razredu s 35 sati godišnje.

PROVEDBA: međupredmetno, korištenjem postojećih predmetnih tema, izvan-nastavno; projekti škole i društvene zajednice u sklopu školskog kurikulumu, uz mogućnost odabira modularnog pristupa.

Nastavno na prvi ciklus, i u drugom i trećem ciklusu se građanska znanja, vještine i stavovi razvijaju na način da se učenici dovode u situacije u kojima opisuju, analiziraju, tumače, prosuđuju i rješavaju pitanja i probleme koji su važni za njih osobno u kontekstu osiguranja političkog, društvenog, kulturnog, gospodarskog i ekološkog razvoja i stabilnosti hrvatskog društva. Pri tome je i ovdje važno da svoje pristupe i rješenja temelje na demokratskim načelima i da njihovu učinkovitost isprobavaju u praksi, čime stječu sigurnost u ulogu građana Republike Hrvatske. Nastavnik prvenstveno djeluje kao fleksibilni organizator okoliša za učenje građanstva, što znači da na temelju raznovrsnih izvora i aktivnih metoda učenja vodi učenike do razumijevanja njihove građanske uloge, oblikovanja

njegovih stavova i odgovarajućeg djelovanja. Predmetni učitelj ugrađuje teme građanskog odgoja i obrazovanja u svoj nastavni plan i program tako da ih povezuje s postojećim predmetnim temama. To čini u suradnji s djelatnicima škole, roditeljima, stručnjacima, predstavnicima vlasti, organizacijama civilnog društva i gospodarskim subjektima, ovisno o području koje obrađuje. Koristi participativne, istraživačke i suradničke metode učenja i poučavanja, ali i različite izvore informiranja iz školskog i izvanškolskog okruženja, kako bi učenike osposobio za kritički pristup društvenoj, političkoj, kulturnoj i gospodarskoj stvarnosti, uočavanje problema, zajedničko traženje rješenja i provjeravanje njihove učinkovitosti. Važno je učenicima ostaviti što više prostora za promatranje i analizu događaja u društvu, kritičku analizu tekstova iz udžbenika i školske literature te medijskih informacija, simulaciju događaja i igranje uloga, poticati ih na organizaciju i sudjelovanje u humanitarnim i drugim akcijama civilnog društva te na dobrovoljni rad na različitim razinama, prepustiti im organizaciju i vođenje diskusija, debata i radionica, osigurati im sudjelovanje u javnim raspravama, ali i promatranje rada zakonodavne i izvršne vlasti te sudova i policije, kao i posjete odgovarajućim istraživačkim ustanovama, organizacijama civilnog društva, javnim ustanovama koje skrbe za bolesne i nemoćne i sl. Pri tome je potrebno stalno provjeravati pridonose li i u kojoj mjeri pojedini sadržaji i metode učenja razvoju pojedinih dimenzija građanske kompetencije, odnosno pripremaju li oni učenika za ulogu aktivnog i odgovornog građanina Republike Hrvatske.

Prikladne aktivnosti za razvoj građanske kompetencije i dalje mogu biti izbor predsjednika razreda i izbor za vijeće učenika, donošenje razrednih i školskih pravila ponašanja te određenje sankcija za njihovo kršenje, kao rasprave i donošenje drugih odluka koje se odnose na rad i život škole; uređivanje razrednih i školskih novina, izrada plakata, izložba fotografija; istraživačke aktivnosti „Moja ustavna prava i odgovornosti“, „Moje pravo na obrazovanje i moje odgovornosti u školi“, „Sličnosti i razlike u demokratskom upravljanju školom, lokalnom zajednicom i državom“, „Odlike demokratskog vođe“, „Kako s drugima pridonijeti demokratskom razvoju školske, lokalne i domovinske zajednice“; rasprave o aktualnim pitanjima o kojima postoje suprotstavljena mišljenja u društvu; analitički i strategijski pristup rješavanju problema; dobrovoljni i humanitarni rad u zajednici, posjete dječjim domovima i dječjim bolničkim odjelima, pomoć staračkim domaćinstvima; povezivanje učenja za građanska, politička, gospodarska, socijalna i kulturna prava s obilježavanjem posebnih dana (npr. Dan neovisnosti, Dan Domovinske zahvalnosti, Dan ljudskih prava, Dan sjećanja na Vukovar, Dan sjećanja na žrtve Holokausta, Dan volontera, Nacionalni dan borbe protiv nasilja nad ženama; Tjedan solidarnosti Hrvatskog Crvenog križa; Mjesec borbe protiv alkoholizma i drugih ovisnosti, Dani profesionalnog usmjeravanja itd.); istraživački projekti o kulturnim raznolikostima i zajedničkoj hrvatskoj kulturi (simboli, običaji, jezik, glazba, predmeti, jela i dr.); obilježavanje najvažnijih blagdana vjerskih zajednica u Hrvatskoj; posjete muzejima i povijesno značajnim spomenicima ili lokalitetima; posjete državnim institucijama i tijelima, praćenje rada Sabora preko medija, razgovori s predstavnicima parlamentarnih i lokalnih političkih stranaka, obraćanje nositeljima vlasti i lokalnim političarima; sudjelovanje u odgovarajućim akcijama organizacija civilnog društva; kreativne radionice za očuvanje okoliša; uzgoj ekoloških proizvoda u školskim zadrugama i vrtovima; posjeti tvrtkama, razgovori s gospodarstvenicima i malim poduzetnicima, sajmovi poslova itd.

PLAN RADA GRAĐANSKOG ODGOJAI OBRAZOVANJA za drugi i treći ciklus od 5.- 8. razreda OŠ

5. RAZRED

DIMENZIJA	LJUDSKO-PRAVNA	POLITIČKA	DRUŠTVENA	MEĐUKULTURALNA	GOSPODARSKA	EKOLOŠKA
TEMARADA	Želje i potrebe	Pravila	Uloga i pritisak medija u pubertetu	Međukulturna otvorenost i komunikacija	Prava potrošača	Racionalizacija otpada
MEĐUPREDMETNO	EJ – 1 sat VJ – 1 sat	POV – 1 sat	HJ – 1 sat GK – 1 sat MAT – 1 sat NJJ – 1 sat POV – 1 sat GEO – 1 sat INF – 1 sat	HJ – 1 sat LK – 1 sat EJ – 1 sat NJJ – 1 sat TZK – 1 sat	MAT – 1 sat PRI – 1 sat TK – 1 sat	PRI – 1 sat GEO – 1 sat
SATRAZREDNIKA	SR – 1 sat	SR – 1 sat		SR – 1 sat	SR – 1 sat	SR – 1 sat
IZVANUČIONČNO	1 sat		4 sata	2 sata		3 sata

6. RAZRED

DIMENZIJA	LJUDSKO-PRAVNA	POLITIČKA	DRUŠTVENA	MEĐUKULTURALNA	GOSPODARSKA	EKOLOŠKA
TEMARADA	Dostojanstvo i sloboda	Koruptivni oblici ponašanja – prepisivanje	Nenasilno rješavanje sukoba	Prepoznavanje i uklanjanje stereotipa i predrasuda	Neodgovorna potrošnja: primjer dužničkog ropstva	Osnovne eko navike – recikliranje, štednja energije
MEĐUPREDMETNO	GEO – 1 sat VJ – 1 sat		HJ – 1 sat GK – 1 sat EJ – 1 sat TK – sat TZK – 1 sat INF – 1 sat	HJ – 1 sat EJ – 1 sat POV – 2 sata	MAT – 2 sata	LK – 1 sat PRI – 2 sata GEO – 1 sat
SATRAZREDNIKA		SR – 2 sata	SR – 2 sata			SR – 1 sat
IZVANUČIONČNO			5 sati	2 sata		3 sata

7. RAZRED

DIMENZIJA	LJUDSKO-PRAVNA	POLITIČKA	DRUŠTVENA	MEUKULTURALNA	GOSPODARSKA	EKOLOŠKA
TEMARADA	Jednaka prava za sve	Pravda	Solidarnost na djelu	Globalizacija i identitet	Novac – mjerilo rada	Održivi razvoj
MEUPREDMETNO	VJ – 1 sat	GEO – 1 sat	HJ – 1 sat NJJ – 1 sat BIO – 1 sat POV – 1 sat GEO – 1 sat TK – 1 sat TZK – 1 sat INF – 1 sat	HJ – 1 sat GK – 1 sat POV – 1 sat	LK – 1 sat MAT – 2 sata KEM – 1 sat	NJJ – 1 sat BIO – 1 sat KEM – 1 sat
SATRAZREDNIKA		SR – 2 sata	SR – 2 sata			1 sat – sve dimenzije
IZVANUČIONČNO	2 sata	2 sata	3 sata	2 sata		1 sat

8. RAZRED

DIMENZIJA	LJUDSKO-PRAVNA	POLITIČKA	DRUŠTVENA	MEUKULTURALNA	GOSPODARSKA	EKOLOŠKA
TEMARADA	Trgovanje ljudima	Različita politička uređenja	Društvena isključenost	Ujedinjeni u različitosti	Tržišna konkurentnost	Održivi razvoj
MEUPREDMETNO	POV – 2 sata VJ – 1 sat	GEO – 1 sat	HJ – 2 sata EJ – 1 sat BIO – 2 sata FIZ – 1 sat TK – 1 sat TZK – 1 sat INF – 1 sat NJJ – 2 sata	GK – 1 sat MAT – 1 sat GEO – 1 sat	MAT – 1 sat KEM – 1 sat	LK – 1 sat KEM – 1 sat FIZ – 1 sat
SATRAZREDNIKA		SR – 2 sata	SR – 2 sata		SR – 1 sat	
IZVANUČIONČNO	2 sata		3 sata	3 sata	1 sat	1 sat

Na temelju plana i programa građanskog odgoja po razredima razrednici će izraditi pisane pripreme za satove razrednika, a predmetni učitelji u svojim godišnjim i mjesečnim nastavnim planovima i programima kao i u dnevnim pripremama za nastavne satove, posebno označiti i istaknuti teme iz građanskog odgoja.

KLASA: 602-02/18-01/14

URBROJ: 2176-28-01-18-01/1

U Gori, 14. rujna 2018.

Predsjednik Školskog odbora:

Tihomir Pucović, prof.

Ravnateljica Škole:

Valentina Vujnović, dipl. uč.